

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Կ. ԴԱԼԼԱՔԵԱՆԻ ԽՕՍՔԸ

Ձերդ Սրբութիւն,

Պատիւն ունեւ Հայաստանի կառավարութեան առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի եւ ամսամբ իմ կազմից շնորհաւորելու Ձեզ, Ձերդ վեհափառութիւն, Ձեր քաղաքեզում գահակալութեան տասերորդ տարեդարձի առիթով:

Բազում տառամեակներ եւ տասնեակ հարիւրամեակներ են անցել Հայ ժողովրդի գլխից: Եղել են վշտի, տառապա՛հի, պանդխտութեան տասնամեակներ, եղել են մահաւաճում ու պայքարի տասնեակ տարիներ եւ եղել են յաղթանակի ու ցնծութեան տա՛ւամեակներ: Յետադարձ հայեացք ձգեմք վերջին էինգ տասնամեակների վրայ: Այդ յիսուն տարիները, ինչպէս մի կաթիլ ջրի մէջ, արտացոլում են մեր ժողովրդի կեանքի ու պատմութեան բնութագրական եւութիւնը:

Այդ յիսուն տարիների առաջին տառամեակը՝

Ետքագամ ու մահ, Տէր-Ջօր ու մահ, Եփրատ ու մահ, եւ այնուհետեւ, մահից մագաղուրծ, բռններ օտար երկինք՝ նրի տակ, պայքար ու մահառում մարդկային գոյութիւնը պահպանելու համար: Այսպէս էր այն Հայութեան համար, որը պատմութեան դժիսեմ խաղով դժբախտութիւնն ունեցաւ արիւնքաւայումների կոչուելու:

Մայր հողի վրայ, սակայն, այդ տառամեակի երկրորդ կէտին, ծնունց մեր ճոր պետականութիւնը, Սովետական Հայաստանի Հանրապետութիւնը, որը սկսեց կապել ժողովրդի վերհերը, յոյս տալ ըրան՝ ապրելու եւ յաղթանակելու:

Այդ յիսուն տարիների երկրորդ, երրորդ, չորրորդ տառամեակները՝

Սփիւռք մահառում է, մահառում՝ արդէն ազգային գոյութիւնը պահպանելու համար, ստեղծում հոգեւոր հերոսական մշակոյթ, որպէս կռուան այդ մահառում մէջ: Հիմնական կռուանը, սակայն, կռիւում է Մայր Հայրենիքում, կռիւում է օրէ օր հառակ ճետող հզօրագոյն գործարանների փուրում, կռուում՝ արեւները երկինքն ի վեր շարտող Հայ գիտնականների մոփի երդեհի մէջ, ձուլում՝ մեր ծաղկող մշակոյթի յարահառուն ճեկտարի շաղախով:

Ճիշդ էինգ տառամեակ առաջ արիւնքաւայում քշմամբ յոխորտում էր թէ յիսուն տարի յետոյ Հայ չի լինի աշխարհիւ երեսին: Այսօր մեծի կամք, կամգուն ենք մեր հայրենիքի հողի վրայ ամրապինդ, ճերանած, կամգուն ե՛մք ճան Սփիւռքում: Եւ, ինչպէս երբեք, սերտացել են Սփիւռքն ու Հայրենիքը, մէկ սիրտ, մէկ մարմին, մէկ յոյ՞գ՝ հզօր տեսնելու երկիրը մեր, Սովետական Հայաստանը՝ Հայ ժողովրդի փրկութեան միակ պատուարը:

Ձերդ Սրբութիւն.

Թուարկածս տառամեակներից հի՛գբերողը համընկաւ Ձերդ Սրբութեան գահակալութեան տարիներին, որպէս Հայ Եկեղեցու Գերագոյն Պետի: Այդ տառամեակի ընթացքում Դուք Ձեր կարելին արեցիք՝ նւիրաբերելու համար Հայաստանեայց Եկեղեցու եւ ամենապէս Ձեր բոլոր ուժերը խաղաղութեան պաշտպանութեան սրբազան գործին:

Ինչո՞ւ շնչտել այդ, կարող են հարցնել:

խաղաղութեան դատը պաշտպանելով, Դուք եւ Ձեր գլխաւորած Եկեղեցին մեծագոյն ծառայութիւն էք մատուցում ոչ միայն ամբողջ մարդկութեանը, այլեւ մասնաւորապէս մեր Մայր Հայրենիքին, մեր հերոսական Հայ ժողովրդին:

Մեր հիմնաւորը երկիրը վերաշինող Հայ ժողովուրդը խաղաղութիւն է ուզում, որովհետեւ տեսիլքով խաղաղութեան մէջ միայն կարող է արդիւնաւէտ պոզաբերել նրա շինարար հանճարը, մինչեւ լիակատար յաղթական աւարտի հասցնել անաշտութիւնը եւ անարդարութիւնը:

Սփիւտի բռնութիւնն ու եղբայրներին իր յարկի տակ առնելու ճշմարտ Մայր երկիրը խաղաղութիւն է ուզում՝ մինչեւ վերջ եւ մինչեւ վերջին մարդը սպիտակ զարդի Ապրիլ Քսանդրոսեան ապառնայիք փրկելու համար:

Իր փոքր թիւը ունենցնելու, մեր քաղաքիկ մտնուկներին դէմքին ժպիտը մշտապէս կարկաչել տալու համար է, անա, որ Հայ ժողովուրդը խաղաղութիւն է ուզում:

Դուք, Ձերդ Սրբութիւն, Ձեր այդ բարձր դիրքի մէջ, տասը տարի շարունակ, եղբայր անխնայ զինուորը խաղաղութեան բանակի:

Երեկ էր դեռ, երբ Ձեր ճայը բարձր հնչեց խաղաղութեան վերջին, Հելսինկեան Համաժողովին, պահանջելով եւ գործնական առաջարկներ անելով ամբողջով խաղաղութիւն հաստատելու համար: Նոյն Հելսինկեան Համաժողովն էր, որ միաձայնութեամբ ընդունած իր որոշումների մէջ դատապարտեց Հայ ժողովրդի նկատմամբ գործադրուած ցեղասպանութիւնը յիշում տարիներ առաջ:

Նկատի ունենալով եւ ըստ արժանւոյն գնահատելով Ձեր գործունէութեան այդ համամարդկային կոչումը, մեր Մայր Հայրենիքի գերագոյն իշխանութիւնը Ձեզ պարգեւատրել է իր բարձրագոյն պարգեւով՝ Հայաստանի Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետութեան Գերագոյն Սովետի պատուոգրով:

Ընդունեցէք, խնդրեմ, Ձերդ վեհափառութիւն, հարիւրդիս եւ իմ սրբապիս շնորհաւորանքները նաեւ այս առթիւ:

Տասնամեակներ շատ են անցել մեր ժողովրդի գլխից, բայց ոչ մի տասնամեակում այնպէս անփակտելի չի եղել կապը Մայր Հայրենիքի ու Սփիւտի միջեւ, ինչպէս վերջին տասնամեակում: Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը եւ նրա Գահակալը այստեղ էլ ունեցան իրենց արժանաւոր ներդրումը: Արտասահմանի թեմերին առած Ձեր բազմաթիւ այցելութիւններով, Ձեր հայրենաշունչ խօսքով, Դուք մեծապէս նպաստեցիք՝ որպէսզի սփիւտահայութիւնը օրաուր համախմբուի Մայր Աթոռի եւ Մայր Հայաստանի շուրջ, առնի իր ազգային կեցութեան անմար կրակը այնտեղից ու տարածի շուրջը, խաւարի ու ազգային հասանքի դէմ մատնելով:

Թոյլ տուէք մի անգամ եւս շնորհաւորել Ձեզ այս հանդիսաւոր յարելանքի առթիւ մի բազմադարեւ ջանքով ու յաջողութիւն՝ Ձեր բեզուն գործունէութեան մէջ:

Կ. ԴԱՆԼԱՔԵԱՆ

Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին առընթեր
Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ